

Marie Pavlenko

HIER GEBOREN
WORDEN

Vertaald door
Carlijn Brouwer

2026

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds. Deze vertaling wordt gepubliceerd met steun van het Institut Français des Pays-Bas.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

**INSTITUT
FRANÇAIS**
PAYS BAS

Copyright © 2024 Marie Pavlenko

Copyright Nederlandse vertaling © 2026 Carlijn Brouwer
Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining niet toegestaan.

Eerste druk mei 2026

Oorspronkelijke titel *Traverser les montagnes et venir naitre ici*

Oorspronkelijke uitgever Les Escales, Parijs

Omslagontwerp De Bezige Bij

Vormgeving binnenwerk Aard Bakker

Druk en bindwerk CPI Books GmbH, Leck

ISBN 978 94 031 3918 0

NUR 302

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council® (FSC®) mag dragen.
Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

‘Nooit meer deze straat
nooit meer deze weg
nooit meer deze stad
nooit meer dit huis.’

ÁGOTA KRISTÓF¹

‘Je hoeft me maar één ster dichtbij te bezorgen
om het lot af te wenden
Slaap, kinderen van de dag, morgen
zullen jullie oogleden de doden herkennen.’

CLAUDE ROY²

Het plafondlicht is kil. De balpen glijdt over het witte papier, enige geluid in de ruimte. Haar wijsvinger is droog, ze krijgt het hoekje van het papier niet te pakken, aarzelt, bevochtigt dan haar vinger met haar tong.

Ze tekent, te krullerig, het resultaat lijkt nergens naar.

Dan kijkt ze eindelijk op.

Het jonge stel glimlacht naar haar.

De notaris neemt de koopakte aan, laat hem in een hoesje glijden, geeft hem aan het stel.

‘Nou, gefeliciteerd, u bent de eigenaar!’

Het stel knikt, Astrid stelt zich voor hoe ze onder tafel handen vasthouden.

Zij is ook eigenaar. Van een huisje dat ze alleen op foto’s heeft gezien. Een andere notaris heeft vanochtend bij volmacht de koopakte voor haar getekend.

Ze gaat ernaartoe.

Nu.

Ze staat op, pakt haar enorme koffer. Haar telefoon trilt in de zak van haar linnen colbertje. Ze doet haar best om terug te glimlachen naar de jongelui, zó jong – zij met sprieterige plukjes die uit haar knot ontsnappen en hij met korte broek en driedagenbaardje.

‘Ik wens jullie het allerbeste!’

‘Allerbeste’ besterft in haar keel.

Ze schudt de notaris de hand, sluipt weg. Opgelaten stilte.

De koffer is hels zwaar, wat heeft ze er in vredesnaam allemaal in gestopt, er hangt een vieze geur in de lift, ze niest in haar elleboog, haar telefoon blijft maar trillen.

Vanessa staat voor de koetspoort.

‘O, ik begon me al zorgen te maken!’ roept ze en omhelst Astrid. ‘Vlug, ik sta dubbel geparkeerd.’

Astrid kiepert haar koffer in de achterbak. Ze gaat voorin zitten, klikt direct de gordel vast – uiteraard.

‘Toe nou, Astrid, we zijn in de stad, er is niets aan de hand, laat ze gewoon zonder gordel, wat kun jij je toch druk maken om niks!’

‘Maar...’

‘Mam, doe niet zo bekrompen!’

Nee, stel je voor.

‘Hoe is het gegaan?’ vraagt Vanessa.

‘Als de verkoop van het huis waar je veertien jaar hebt gewoond en waar je twee kinderen zijn geboren.’

Astrid kijkt strak voor zich uit, ziet uit haar ooghoek Vanessa’s hoofdbeweging, een kip die naar een vergeten maiskorrel op de grond scharrelt.

De auto start, binnen is de richtingaanwijzer de enige die van zich laat horen.

Het verkeer is druk, fietsen slalommen tussen de auto’s en bussen door. De lucht is zielloos.

‘Hoe laat vertrekt je trein?’

‘Over een uur.’

‘Dan zijn we mooi op tijd.’

Astrid wil weg uit Parijs, weg van de glimmende bumpers die strepen trekken door de donkere straten, weg van de restaurants, de terrasjes, het huis van veertien jaar.

‘O! Schat, schat!’

Ze komt de wc uit, onderbroek op haar knieën.

‘Ik kan het niet geloven, ik ben zwanger!’

‘Shit. Nou worden we ouders en kunnen we ons niet eens bezatten om het te vieren!’

Natte zoenen.

De regen maakt de stad compleet wazig, slaat neer op de overvolle boulevards, een hevige stortbui die de voorruit wel schoonspoelt, maar je gedachten niet. Op de stoep klappt een paraplu om door een windvlaag en Astrid wil lachen omdat zij net die paraplu is. Precies zo.

Daar is het station.

Vanessa blijft niet staan voor de ingang, Astrid draait zich naar haar toe.

‘Ik zoek even een plekje.’

‘Hoeft niet.’

‘Jawel!’

‘Vanes...’

‘Oké, ik rij een rondje en dan zet ik je aan de voorkant af.’

De regen trekt over, andere daken natmaken.

Vanessa’s mascara loopt uit.

Astrid stapt uit, pakt de koffer uit de achterbak. Een rukwind slaat haar in het gezicht. In de glimmende stoep is nu de weerspiegeling te zien van een misplaatst blauwe lucht.

Vanessa komt naar haar toe, hangende schouders.

‘Mijn zus is nogal lomp. Een begenadigd advocaat, briljant, maar het ontbreekt haar aan fijngevoeligheid. Vanbuiten tenminste, want vanbinnen is ze een en al tranen en bloed. Wees aardig, oké?’

‘Heb je het tegen mij? Ben ik wel eens niet aardig?’
Hij kust haar om haar het zwijgen op te leggen.

Astrid kan zich haar eerste ontmoeting met Vanessa niet herinneren, alleen Kamals smeekbede.

‘Fijn dat je me hebt gebracht.’

Getoeter, de auto staat in de weg.

Vanessa komt in actie, neemt Astrid in haar gespierde armen, maakt zich weer los.

‘Weet je het zeker? Je kunt je nog bedenken, dat kan altijd.’

Astrid probeert nogmaals te glimlachen.

Altijd bestaat niet meer.

Vanessa zoekt in haar zak naar een tissue, dekt haar ogen.

‘Hoe heb je het verder geregeld?’

‘Ik neem een bus. De notaris wacht me op bij de laatste halte. Hij brengt me naar het huis. En zoals ik al zei, heb ik ook de oude auto van de vorige eigenaar overgenomen. De verhuiswagen komt morgenochtend, inclusief een jerrycan benzine.’

‘Ik was vergeten hoe georganiseerd je bent.’

‘Was.’

Nog meer getoeter. Vanessa geeft haar schoonzus een onhandig klopje op haar schouder.

‘Ik moet gaan, ik heb vanmiddag een zitting. Bel je me?’

‘Niet meteen. Ik heb behoefte aan... Ik zal je schrijven. Brieven, met postzegels.’

De vertrekhal gonst. De stemmen van reizigers, begeleiders, luidsprekers vormen een immense, dichte koepel. Die botst tegen het glazen dak en de informatieborden, schreeuwt leven, groepsverbanden, relaties. Haar lichaam bestaat niet, een

doorschijnend silhouet waar de warme augustusadem dwars doorheen gaat als een plein dat door de wind gegeseld wordt.

De reis duurt acht uur, ze heeft geen tussendoortjes ingepakt.

Ze heeft toch geen honger.

Ze vindt haar coupé, hijst haar monsterkoffer de treeplank op, maakt zich op voor de vreemde reis.

Het was de bedoeling dat ze die met Kamal zou maken, als ze oud waren.

Ze sluit haar ogen om niet met degene naast zich te hoeven praten en wacht.

Op het vervolg.

Op het einde van de reis.

De bus schokt de helling op. Het wordt al donker op de kronkelige weggetjes.

Hoe vaak is Kamal hier geweest? Drie keer? Vier, misschien? Keek hij dan net als zij gebiologeerd naar de naaldbomen die de berghellingen belegerden, een onbuigzame en borstelige zee, het zachte geel van het gras dat verdord was door de zon en de hoogte, de schaduw van het reliëf die grote zwarte lakens over de scherpe contouren gooide? Liet hij zijn ogen ook over deze weg gaan, met de prikstruiken, steile grasbermen erlangs?

De namen van de dorpjes waar hij ging wandelen waren onmogelijk te onthouden, drie gestolen dagen om de bergen te bedwingen. Rode neus en opgewekte gezichtsuitdrukking bij thuiskomst.

‘Weet je het zeker, vind je het niet vervelend?’

‘Welnee! Ga! Kun je me vertellen over de tochten in die Mercantour van je. Dan trek ik eropuit met Soizic of Betty als het mooi weer wordt. Een weekendje naar zee met de meiden.’

‘Geweldig idee!’

‘Het is goed om elkaar iets te vertellen te hebben.’

De bus stopt in een vijfde dorpje. De gedrongen huisjes zijn gebouwd om barre omstandigheden het hoofd te bieden, ze schurken tegen elkaar aan. De oudste zijn omlijst met daken

van houten dakspanen, de andere met metalen platen waar 's winters de sneeuw vanaf glijdt. Zouden er ijspegels aan de dakgoten komen? Astrid kan zich het dak van het hare niet herinneren: hout, metaal? Ze zal het snel genoeg weten.

'Wat is dit, lieverd, een soort straf voor jezelf?'

'Mam, ik wil niet onaardig doen, maar je hebt geen idee wat ik doormaak. Gelukkig. Maar je zou wel wat minder mogen oordelen. Je weet er niks van. Ik vraag je niet om toestemming. Ik deel je mee dat ik in de bergen ga wonen.'

'En je werk? Waar ga je van leven?'

'Mijn praktijk kan me geen bal meer schelen, ik heb de energie niet om voor mensen te zorgen, de kracht.'

'Astrid...'

De stilte tussen hen houdt aan, het brandende verdriet dat niemand ziet, niemand opvalt.

'Het spijt me, lieverd. Ik maak me zorgen.'

'Ik wil niet langer lijden, snap je dat?'

Een ademdeug om haar keel vrij te maken.

'Kamal had iets geregeld met zijn werk, ik krijg een kleine toelage.

Ik heb mijn patiënten overgedragen aan een bevriende fysio. Door de hut te verkopen kan ik dat huisje kopen. Dan hou ik nog wat geld over, en dat maakt mij een geluksvogel, goddomme.'

De bitterheid in haar stem.

'Maar wat nou als dat huisje een bouwval is?'

'Dan heb ik iets te doen.'

Ja, dan heeft ze iets te doen.

Misschien kan ze zich over een paar maanden zelfs weer tot lezen zetten.

Er is een pleintje, een café, een koffiezaakje, een pizzeria, een uit een boomstam gehouwen drinkbak. Op een binnenplaatsje staat een in chaotische trossen ontplofte vlinderstruik; de gekartelde vleugels van roltongige gulzigaards slaan de maat – gele, witte, oranje, zwarte driehoekjes vastgeklampt aan de bloemen.

Zo half augustus zijn er nog veel toeristen.

Wat wordt haar plek? Ze is geen toerist, maar ook geen local. Een tussenfiguur. Tussen heden en verleden, tussen leven en dood.

Ze kijkt naar de passagiers die hun bagage uit het laadruim halen. Op één of twee opvallende figuren in schapenvest na valt niemand in het bijzonder op. Wat maakt iemand een ‘bergmens’?

De bus kucht, vertrekt weer.

De toppen juichen, de bergen strekken zich uit naar de hemel, schikken hun wijde stenen rokken, kijken uit over de wereld en de weg, een fijn borduursel in de plooiën van de rotsachtige stof, met de blik van een oude dame die alles al eens heeft gezien.

Net als Astrid, al is zij nog niet oud.

De bus is leeggelopen. Ze zijn nog maar met z’n vijven, allemaal aan de rechterkant. Astrid glimlacht. Opeens wil ze er zijn, het huisje bekijken.

Het wordt tijd.

Als ze bij de laatste halte uitstapt, is ze doodop. De treden zijn hoog, ze springt naar beneden, ze is zevenendertig – haar knieën vangen de schok op. Er strijkt frisse lucht langs haar heen,

een zacht windje brengt haar haren in de war, laat een paar bleke strepen door de heldere lucht jakkeren. Als ze inademt, voelt ze haar keel ontwaken. De chauffeur hangt voorover in het laadruim en haalt er morrend een enorme koffer uit. Astrid pakt hem aan, ziet dan de notaris – regenjas in augustus –, hij komt naar haar toe.

‘Mevrouw Chamy-Marwan?’

Haar naam naast zijn naam, een streling over de huid, een fluistering uit het verleden.

‘Éric Deleuze, notaris. Hebt u een goede reis gehad?’

Astrid schudt zijn klamme hand.

‘Ja, dank u.’

‘Ik sta daar,’ zegt hij met een gebaar naar zijn knalrode auto.

Astrid laat hem haar koffer in de achterbak leggen en gaat met bonzend hart zitten.

Ze haat het om bij onbekenden in de auto te zitten.

Deleuze, begin vijftig, grijs maar dik haar, door leerachtig eczeem geïrriteerde huid, start de motor en zet de radio uit.

‘Het is een goed halfuur rijden.’

Dat kan ze, een halfuur vriendelijk doen, een halfuur geen ‘Niet zo snel!’ roepen.

Hij rijdt goed. Zonder horten. De weg wordt smaller, de berg helt over. Rechts van haar bruist een stroompje, Astrid ziet het met regelmatige tussenpozen, zijn schuimdos suist langs de kiezels, kaatst terug en draait in kolken.

Een jaar geleden zou Astrid het hebben horen lachen.

Het gehucht ligt helemaal op de bodem van het dal, op 1900 meter hoogte, tussen de bossen, almen, weiden, hardstenen muurtjes.

‘Dertien huizen waarvan de helft wordt gebruikt als vakantiewoning. In de winter is er bijna niemand...’

Éric Deleuze stottert, dat had hij aan de telefoon al gezegd. Hij was hoffelijk, stelde geen persoonlijke vragen. Rust nodig.

Over de grazige hellingen zijn een paar hikers met wandelstokken aan hun rugzak uitgestrooid, allemaal op weg naar berghutten of gastenverblijven, klaar om te kamperen onder de sterren.

De Tinée? De Vallée du Var? Vallée de la Roya? Ze had Kamals computer doorzocht, om maar dichterbij hem te zijn, op wat voor manier ook, inbreken in zijn herinneringen. Alleen maar een aanwijzing, een richting. Waar was hij geweest? De blootstelling bleek ondraaglijk: de spontaniteit van zijn mails, op het scherm was hij levend, alsof hij ieder moment gehaast de deur kon openzwaaien en zijn jas op de stoel bij de deur kon gooien. Ze had het opgegeven, had ‘huis te koop, Mercantour’ ingetikt, er ‘afgelegen’ aan toegevoegd.

De stilte had haar tot zoeken gedreven, die geniepige stilte, die immense en krachtige, ja zelfs opgeblazen entiteit, terwijl er in feite niets dan leegte was. Opstaan zonder de geur van koffie of chocolademelk, zonder de zweem mandarijn die nog in de keuken hing van het pellen de dag ervoor, zonder lopende kraan in de badkamer, zonder denderende stortbak, zonder gehaaste passen, Tom is te laat voor school, in de brugklas geen flauwekul meer, Jibril heeft een beetje in zijn onderbroek geplast, en hij heeft zo’n mooie juf, wat zou die zeggen als ze dat wist?

De lethargie bij het opstaan, erna. Astrid ligt in een zwijgenstal te slapen, in een smerig bed, dan verjaagt haar bewustzijn met horten en stoten de flarden nacht, de kruimeltjes

onbezorgdheid, neemt dan vastere vorm aan, en dan opeens, overall – stilte, overweldigend en vol gemis, de kille waarheid.

‘We zijn er, daar is het,’ zegt Éric Deleuze met een knikje van zijn kin.

Astrid heeft zin om te huilen. Van blijdschap, van angst. Haar nieuwe leven, maar kon ze het wel leven noemen?

‘Je hebt niet eens online opgezocht waar het is?’

‘Nee, dat kwam niet in me op.’

‘Wil je dat ik het voor je doe, lieverd?’

‘Nee, papa, dankjewel. Ik geloof niet dat ik dat wil.’

Hoe kun je het onder woorden brengen, uitleggen? Ze wil niet meer wachten, nooit meer thuis zitten wachten.

‘Wat zijn ze aan het uitspoken? Ze doen er wel lang over...’

De wereld zonder bijgedachten tegemoettreden, of met zo min mogelijk. Wat komt accepteren zoals het komt, zonder hoop. Astrid heeft geen verwachtingen meer.

Helemaal op de bodem van het dal ligt een doodlopende weg. Daar gaat Astrid neerstrijken, met haar rug naar de rotsachtige hellingen, kijken naar de golvende horizon, het verwassen bleekgroen, grijs, donkerblauw, het wisselende uitzicht dat enkel de wilde natuur kan bieden, woest en verfijnd tegelijk.

Éric Deleuze gaat langzamer rijden, slaat rechts af, waagt zich op een oud, smal bruggetje dat over de bergstroom loopt. De weg is niet geasfalteerd, het grind laat de auto schudden. Ze komen langs één, twee prachtige chalets, spiksplinternieuw hout, perfect uitgehakte balkonrelingen.

‘Mensen uit Nice, speciaal laten bouwen voor de vakantie,’ zegt de notaris.

Achter de naaldbomen ziet Astrid een dak. De weg slingert. Links een weggetje dat uitkomt bij een imposant gebouw in grijze steen. Een figuur in een rood-paars windjack duwt de deur open.

‘De berghut. Die gaat half september dicht. En daarachter, daar, heb je een boerenechtpaar, hun koeien en een moestuin.’

Astrid ontwaart aan de bosrand stukjes rossige vacht, puntige hoorns. Meer huizen, loofbomen, naaldbomen. Vogels golven van boom naar boom, een hond blaft. Nog twee bochten, en dan het einde van de weg.

Het huis is klein, het metalen dak verweerd, de muren dik, stevige steen die de winter het hoofd biedt. De schoorsteen rookt niet. De houten luiken zijn open, het hutje kijkt haar met zijn ramen peilend aan voordat het haar toelaat in zijn mollige binnenste.

Éric Deleuze zet de motor uit, glimlacht, gebaart met zijn hand naar links, daar waar het huis op uitkijkt.

‘Die hele helling, de moestuin, het weiland, is van u. Meneer Antraune was zoals ze tegenwoordig zeggen zelfvoorzienend. Hij had twee koeien, kippen en een mooie groentetuin. Zijn buurman heeft zich ontfermd over de dieren. Ik weet niet of er nog veel over is van de tuin...’

Astrid ziet het stilhangende gebladerte van een zomeravond, een in elkaar gezakte mestvaalt, een door onkruid overwoekerd vierkant. De wind is gaan liggen. De notaris doet het autoraampje naar beneden, steekt zijn arm naar buiten.

‘Ziet u die afrasteringspalen daarbeneden? Die nogal gehavende?’

Aan de rand van de weide ziet Astrid een beekje glimmen, een koolzwarte streep in de schemer, en daarachter het hekwerk. Ze knikt.

‘Die geven de grens aan van uw land. Het terrein is steil, maar de grond is rijk, u hebt de ruimte.’

Geen tijd om te bedenken waar ze die ruimte voor nodig heeft, Éric Deleuze opent zijn portier. Astrid doet hetzelfde, de handgreep beweegt onder haar vingers, haar voet raakt de grond, uitstappen, omhoogkomen. Een kleine robot met een gezicht van papier-maché, vanbinnen ratelen de radertjes.

De lucht smaakt naar waterval. De zon schuilt allang achter de bergen en de kou valt over hen heen. De grond ligt bezaaid met kleine steentjes die hun vorm in hun schoenzolen prenten. De koffer wil niet meekomen, Astrid krijgt hem niet aan het rollen en trekt er met meelijwekkende rukjes aan. Éric Deleuze nadert met een vragende blik, maar ze schudt haar hoofd.

Achter het huis, direct eraan vast, ligt een bijna even grote schuur. Deleuze volgt Astrids blik.

‘Er is nog hout voor komende winter.’

‘Top?’

‘Het kippenhok is er ook nog, en wat gereedschap en andere rommel. Twee jerrycans benzine, oude sneeuwrockets.’

‘Sneeuwrockets?’

‘Er kan hier een paar meter sneeuw vallen in de winter. Dan moet u uw auto op de parkeerplaats laten staan.’

Deleuze bestudeert haar verwarde gezicht.

‘Vlak voor je de hoofdweg op gaat, rechts van de provinciale weg, dat pleintje voor de brug?’

‘Oké.’

Ze lopen naar het compacte huis.

‘Die parkeerplaats is de laatste plek die sneeuwvrij wordt gemaakt. De weg naar de bergpas is dan afgesloten. U hebt sneeuwschoenen nodig als u uw huis of dat van de burens wilt bereiken.’

Astrid knikt. Ze heeft nog nooit sneeuwschoenen gebruikt.

‘s Winters zijn er hier inclusief u vier gezinnen. Behalve tijdens de vakanties natuurlijk.’

Het vervloekte, verbannen woord ‘gezin’ is als een dolksteek. Ze raakt even in paniek, niets laten merken, ze is een plaat marmer, zo een als waarmee ze graven versieren, emotioneel.

‘Ik zeg wel “gezin”, maar de helft woont alleen.’

Astrid is een plaat marmer en ze woont alleen, een plaat marmer waarin niets of niemand kan doordringen. Ze ademt een teug lucht in.

In het verlengde van de schuur ziet ze een stuk gammeldak en de achterkant van een witte auto.

Deleuze laat de sleutel in het slot van het huis glijden. Een eenvoudige sleutel. Geen verdere vergrendeling.

Astrid is verbaasd, ze verwachtte een onaangename geur, van kelder of bedomptheid. Het huis ruikt schoon, naar vers gestookt hout. Het is er donker.

‘Zoals ik al vertelde is er een schoonmaakster langs geweest.’

‘Duizendmaal dank. Dat u dit geregeld hebt, dat u... nou ja.’

Hij knipt het licht aan.

‘Ik moet zeggen dat uw methode niet erg gebruikelijk is.’

Astrid loopt zwijgend het halletje door. Het is smal, de muren zijn niet echt wit meer, de onderste helft is bedekt met afgesleten houten latjes. Het parket op de vloer is zijn vernislaag

kwijt, als die er al ooit was. Achterin leidt een gehavende trap naar de eerste verdieping. Rechts is een gesloten deur, die Éric Deleuze aan de witte deurknop opendraait om Astrid binnen te laten.

‘De eetkamer, en de open haard.’

Deze open haard, met een stenen bankje ervoor, neemt een derde van de muur in beslag. Een halvemaaanvormig doorgeefluik vormt de verbinding met wat de keuken moet zijn. Sporen op de muur waar een kast gestaan moet hebben. Het plafond is van hout, statige balken. Astrid verlaat de ruimte.

Ertegenover is de ‘woonkamer’, een gespiegelde ruimte, in ieder geval het doorgeefluik.

De leegte strekt haar grote wurgende handen uit.

Zachtjes, omdat de makelaar in de buurt is: ‘Zie je jezelf hier kinderen opvoeden?’

‘Ja, ik vind dat binnenplaatsje prachtig. En jij?’

‘Ik vind jou prachtig.’

‘Sukkel.’

Het restaurant na het tekenen van de koopovereenkomst. Ze hadden iets gegeten wat niet goed was, doodziek.

Tom in zijn reiswieg, vuurrood, stilte voor de storm, wriemelend in zijn gele rompertje.

Het gekleurde speelkleed dat geluidjes maakte, piepte, zijn vilten octopus, zijn eerste lachje.

De woonkamer is een bleek parallellepipedum, ze verlaten de ruimte weer.

Aan het einde van de gang zit de deur naar de keuken. Een gootsteen, twee gammele planken, een Butagaz-tankje. Links

het toilet. De kastanjebruine tegels hebben wat krassen hier en daar. Brandschoon.

Het gezicht van de verhuizers toen ze hun boeken zagen.

‘We helpen wel, we weten dat we er veel hebben...’

‘Eh, ja, want dit...!’

‘Het fornuis werkt,’ zegt Éric Deleuze.

Ze heeft zoveel boeken weggegeven. Hun kleren, hun speelgoed uitgezocht.

Niemand zou het speelgoed van zijn kinderen moeten hoeven uitzoeken.

‘Wat denkt u?’

Ze heeft de dino’s weggedaan, net als de kleine broekjes, maar de pandafiguurtjes heeft ze bewaard, een paar slippers van toen Jibril vijf was, drie rompertjes, een knuffel, de Pokémonkaarten van Tom.

‘Zullen we naar boven gaan?’

De slaapkamer en de felle kleuren, de brandweerwagens, het schuimrubberen stoeltje, de raketten, het lost allemaal op in deze nietszeggende keuken.

De trap heeft een lage stem. Er zit een draai in en hij komt uit op een donkere overloop. Het licht zoemt, een naakt peer-tje opent zijn spierwitte oog. De badkamer is ouderwets, de wc zit vol kalkaanslag. Twee slaapkamers met haard. Het behang komt los. Des te beter, het is oerlelijk.

Wat moet ze met een tweede slaapkamer?